

ЗБОРНИК
МАТИЦЕ СРПСКЕ
ЗА ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ
LXI/1

МАТИЦА СРПСКА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК
ЗБОРНИК
МАТИЦЕ СРПСКЕ ЗА ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ
MATICA SERBICA
CLASSIS LITTERARUM
ARCHIVUM PHILOLOGICUM ET LINGUISTICUM

Покренут 1957. године
До XXVI књиге (1983) излазио под називом *Зборник за филологију и лингвистику*

Главни уредници:
Др Миливој Павловић (1957–1960), др Рудолф Коларић (1961–1962),
академик Павле Ивић (1963–2000), академик Александар Младеновић (2001–2009),
академик Јасмина Грковић-Мејџор (2010–)

LXI/1

Уредништво:
Др МИЛИВОЈ АЛАНОВИЋ, Др НАДА АРСЕНИЈЕВИЋ, Др ЖАРКО БОШЊАКОВИЋ,
Др ЈАСМИНА ГРКОВИЋ-МЕЈЏОР, Др ДРАГА ЗЕЦ, Др ГЕРХАРД НЕВЕКЛОВСКИ, Др МОТОКИ НОМАЧИ,
Др СЛОБОДАН ПАВЛОВИЋ, Др ДРАГОЉУБ ПЕТРОВИЋ, Др МАТО ПИЖУРИЦА, Др МИЛОРАД РАДОВАНОВИЋ,
Др ВЛАДИСЛАВА РУЖИЋ, Др СВЕТЛАНА М. ТОЛСТОЈ, Др ЗУЗАНА ТОПОЛИЊСКА, Др БЈОРН ХАНСЕН

Collegium redactorum:
Dr MILIVOJ ALANOVIĆ, Dr NADA ARSENIJEVIĆ, Dr ŽARKO BOŠNJAKOVIĆ, Dr JASMINA GRKOVIĆ-MAJOR,
Dr BJÖRN HANSEN, Dr GERHARD NEWEKLOWSKY, Dr MOTOKI NOMACHI, Dr SLOBODAN PAVLOVIĆ,
Dr DRAGOLJUB PETROVIĆ, Dr MATO PIŽURICA, Dr MILORAD RADOVANOVIĆ, Dr VLADISLAVA RUŽIĆ,
Dr SVETLANA M. TOLSTOJ, Dr ZUZANNA TOPOLIŃSKA, Dr DRAGA ZEC

Главни и одговорни уредник:
Академик ЈАСМИНА ГРКОВИЋ-МЕЈЏОР

ISSN-0352-5724 | UDK 80/81(082)

ЗБОРНИК

МАТИЦЕ СРПСКЕ
ЗА ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

LXI/1

НОВИ САД
2018

САДРЖАЈ

Ч Л А Н Ц И И Р А С П Р А В Е

Иван Књиџар: Принципи диференцијације пресупозицијских и непресупозицијских ентитета у функционалној анализи исказа	7
Орсат Лигорио: Сх. <i>блуга</i> (из балканског латинитета XIII)	19
Марија Вучковић: Прилог историји речи <i>ѿриклей</i>	33
Олга Панић Кавгић, Александар Кавгић: Употреба нестандардизованих географских имена у српском језику на примеру егзонима преузетих из енглеског језика	59
Гордана Штрбац: Деривациони потенцијал придева у српском језику – ономасиолошки и когнитивни приступ	85
Дејан Средојевић, Миљана Чопа: Да ли се дијалекатско уједначавање у једнаком степену остварује на фонетском и на фонолошком нивоу?	101
Михајло Фејса: The Adaptation of Anglicisms in the Ruthenian Language	125
Драгана Дробњак, Снежана Гудурић: Фраземи са соматизмом <i>око</i> у француском и српском језику	143
Јелена Марковић: Употребе глагола <i>take</i> у писању на енглеском језику као страном код изворних говорника српског језика (корпуснолингвистичка анализа)	165

Х Р О Н И К А

Ранко Бугарски: In memoriam: Рандолф Кверк (12. VII 1920–20. XII 2017)	181
Марија Вучковић: Etymologické symposion Brno 2017	186
Гордана Драгин: Шеста међународна научна конференција <i>Балканите – език, историја, култура</i>	189

П Р И К А З И

Јасна Влајић-Поповић: <i>Serbica Japonica. Дојринос јапанских славистија српској филологији</i>	195
Вера Васић: <i>Лексикологија и лексикографија у свејилу савремених ѿрисијуйа</i>	203
Милка Николић: Под лупом научних критеријума: структура српског језика од речи до текста	217
Гордана Драгин: <i>Исходишћа 3</i>	222
Упутство за припрему рукописа за штампу	227
Contents	233

Орсат Лигорио

СХ. БЛУТА*
(ИЗ БАЛКАНСКОГ ЛАТИНИТЕТА XIII)

Предлаже се да сх. *блӯѡа* 'буђаво вино; буђ' потиче од лат. *vr̥utu* 'груб; покварен'.
Кључне ријечи: српскохрватски, латински, далматски, етимологија, *блӯѡа*.

SC *bluta* 'moldy wine; wine mold' is derived from Lat. *vr̥utu* 'crude, rough; soiled'.
Key words: Serbo-Croatian, Latin, Dalmatian, etymology, *bluta*.

1. Увод. Сх. *блӯѡа* јавља се у двије главне варијанте, *блӯѡа* и *бљӯѡа*, и три основна значења, 1^о 'буђаво вино; вински цвијет, буђ', 2^о 'медуза', и 3^о 'мјехур, жуљ; рана'.

2. ГРАЂА

2.1. У значењу 1^о налазе се:

2.1.1.1. потврде варијанте *блӯѡа*, и то: 1а) *бљӯѡа* f. ('*muffa di vino; mucor*', МИКАЛЈА: 21а; '*muffa del vino; mucor*', BELLA: 501b; '*mucor*', BELOSTENEC: II 20а; '*muffa di vino; mucor*', STULLI: I 46b; '*mucor, vinum mucidum, plijesan na vinu i vino plesnivo, pokvareno*', RJA: I 455; Херцеговина: 'pokvareno vino', RJA *ibid.*; Дубровник: 'pokvareno vino', REŠETAR 1933: 216; Дубровник, Мљет: '*fleurs du vin*', DEANOVIĆ 1938: 30; 'плесниво вино, покварено услед блуте', РСА: I 660; Пераст, Херцеговина, Дубровник, Смоквица, Корчула: 'striš, bijelo što ostane na bačvi, vešt, *mucor*; pokvareno vino', ERHSJ: I 174; Корчуча (град и села): 'pokvareno vino', VINJA 1989: 15; Далмација, Херцеговина: '*muffa sul vino*', ROSSNI 1990: 38; Корчуча (град и села): 'pokvareno vino, *vinum mucidum*', JE: I 57; Дубровник: 'пјена што се ухвати на сирћету или вину које се кисели', БОЈАНИЋ – ТРИВУНАЦ 2002: 47; Иж: 'posireno vino i usireni ocat', MARTINOVIĆ 2005: 25; Блато: 'vino bez okusa, mirisa, alkohola i kiseline, vinska zavrelica', MILAT PANŽA 2015: 79),¹ 1б) *блӯѡа* f. ('*muffa sul vino*', PARČIĆ: 34; '*Kahm auf dem Wein*', SKOK 1930: 518; '*muffa, lanuggine; Schimmel*', VOLTIGGI: 14).

* Овај чланак резултат је рада на пројекту „Етимолошка истраживања српског језика и израда *Етимолошког речника српског језика*” (бр. 178007) који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

¹ Код Микаље *blutta*, тј. *бљӯѡа*; код Беле *blutta*, тј. *бљӯѡа*; код Белостенца *blutta*, тј. *бљӯѡа*, код Стулића *blutta*, тј. *бљӯѡа*. RJA даје примјере из М. Ветранића (*proz zube cijedim blutu i da pograbe malo blute, što ja hranih u pivinicu*), М. Држића (*Ja tebe čuvam od zla čovjeka, od octa i blute*), и Б. Зузорића (*Ukrali su onom gospodaru na jemañu pet-šest vjedar polu masta [шире] polu blute*). Примјер из Дубровника: *Na ošću [сирћету] се ухвићула блӯѡа*; са Корчуле: *ka' je vino pošlo na blūtu, ka' se je uzblutilo, onda baca na slajko, ma isto ima crni kolur [боју]*; из Блата: *Prōva [пробао] san vñd, išlō je na blūtu*; са Ижа: *U svakin vinu kad se sljuti učini se bljuta kako i u kvasini [сирћету]*.

2.1.1.2. изведенице варијанте *блүүа*, и то: 1а) *augt. блүүина f.* (Дубровник, БОЛАНИЋ – ТРИВУНАЦ 2002: 47),² 1б) *augt. блүүина f.* (Црна Гора, РСА: I 660);³ 2а) *adj. блүүав* (*'muffo; mucidus'*, МИКАЛЈА: 776b; *'muffo, dicendosi del vino'*, BELLA: 501b; *'muffo, muffato; mucidus, mucore obsitus'*, STULLI: I 46; *'blutan'*, RJA: I 455; ERHSJ: I 174),⁴ 2б) *блүүав, -а, -о* (Блато: *'vino koje je išlo na blutu'*, МИЛАТ РАНЖА 2015: 79);⁵ 3а) *adj. блүүан, -йна, -ино* (*'muffo, muffito, amuffato; mucosus, mucidus'*, МИКАЛЈА: 21a; *'muffo, muffato; mucidus, mucore obsitus'*, STULLI: I 46b; *'mucosus, mucidus'*, RJA: I 455; *'који је заражен гљивицама плесни, плеснив'*, РСА: I 660),⁶ 3б) *блүүан* (ERHSJ: I 174);⁷ 4а) *v. impf. блүүаиу се, блүүам се* (Црна Гора: *'постајати блүүан, плеснивити се, кварити се'*, РСА: I 661);⁸ Далмација: *id.*, РСА *ibid.*); 5а) *v. (im)pf. блүүиуиу се, блүүим се* (*'amuffirsi; mucesco'*, МИКАЛЈА: 21a; *'mucresco'*, BELOSTENEC: II 20a; *'muffare, divenir muffato; mucere, mucescere'*, STULLI: I 46b; *'mucere, mucescere'*, RJA: I 455),⁹ 5б) *v. impf. блүүиуиу се, блүүим се* (Црна Гора: *'постајати блүүан, плеснивити се, кварити се'*, РСА: I 661),¹⁰ 5в) *v. impf. блүүиуиу се* (*'mucescere'*, ERHSJ: I 174), 5г) *v. impf. блүүиуиу, блүүим* (*'muffare, produrre muffa di vino; schimmlicht werden'*, VOLTIGGI: 14).

2.1.1.3. *V.* и сх. *блүүиуиу / блүүиуиу* у тач. 5.3.1 испод.

2.1.1.4. друге изведенице, од *блүүав*, и то: 1а) *v. impf. блүүавиуиу се, блүүавим се* (*'muffare, divenir muffato; mucere, mucescere'*, STULLI: I 46b; *'blutiti se'*, RJA: I 455), 1б) *блүүавиуиу се* (*'mucescere'*, ERHSJ: I 174).¹¹

2.1.1.5. друге изведенице, од *блүүиуиу се*, и то: 1а) *v. pf. узблүүиуиу се* (*'muffarsi, divenir muffo, amuffirsi; mucero, mucesco'*, МИКАЛЈА: 21a, 750b; *'muffarsi del vino; mucesco'*, BELLA: 501b; Корчула (град и села): *'uzljutiti se (o vinu)'*, ЈЕ: I 57),¹² 1б) *узблүүиуиу се, узблүүим се* (*'mucresco'*, BELOSTENEC: II 20a; *'muffare, produrre muffa di vino; schimmlicht werden'*, VOLTIGGI: 14).

² Са примјером *Vino se uzdešilo* [усирило], *ухишила се сѝлнā блүүина* иџ њему.

³ У РСА из збирке ријечи А. Јовићевића.

⁴ Код Микаље у изразу (*sc. vino*) *bluttavo*, тј. *блүүаво*; код Беле *bluttav, -va, -vo*, тј. *блүүав, -ва, -во*; код Стулића *bluttav, det. blutavi, -a, -o*, тј. *блүүав, блүүави, -ā, -ō*. У RJA из Микаље, Беле и Стулића; других потврда у RJA нема.

⁵ Примјер из Блата: *Dā nan se je napit blūtāvēga vīnā*.

⁶ Код Микаље *bluttan, -a, -o*, тј. *блүүан, -а, -о*; код Стулића *bluttan, det. blutni, -a, -o*, тј. *блүүан, блүүни, -ā, -ō*. У RJA из Микаље и Стулића; али, РСА има примјер и из књиге А. Вуковића.

⁷ Одакле је овај акценат? Упитно.

⁸ Примјер из Црне Горе: *Ово се вино блүүа, вари*; уп. фсн. 10 доле. У РСА из збирци ријечи П. Шоћа и Ј. Борјановића.

⁹ Код Микаље *bluttitise*, тј. *блүүиуиу се*; код Белостенца *bluttimse*, тј. *блүүим се*; код Стулића *bluttimse*, тј. *блүүим се*. У RJA из Микаље, Белостенца и Стулића; других потврда у RJA нема.

¹⁰ Примјер из Црне Горе: *Ово се вино блүүи*; уп. фсн. 8 горе. У РСА из збирке ријечи А. Јовићевића. (Акценат *блүүиуиу се* упитан је; уп. *блүүиуиу се* успод.)

¹¹ Код Стулића, *bluttaviti se, bluttavim se*, тј. *блүүавиуиу се, блүүавим се*. У RJA из Стулића; других потврда у RJA нема.

¹² Код Микаље, *uzblut[ti]ti[e]* (21a) и *uzbluttitise* (750b), тј. *узблүүиуиу се*; код Беле, *uzbluttitise*, тј. *узблүүиуиу се*.

2.1.2.1. потврде варијанте *бљуџа*, и то: 1а) *бљуџа* f. (Сеструњ: ‘žitka, lji-gava masa u vinu ili kvasini’, FATOVIĆ 2017: 22),¹³ 1б) *бљуџа* f. (Будва: ‘maravan, pokvareno vino; bez ukusa, alkohola, mirisa i kiseline’, ERHSJ: I 174); 2а) *бљуџа* f. (Потомје, Пелешац: ‘pokvareno vino’, ERHSJ: I 174); 3а) *бљуџа* / *бљуџа* f. (Црна Гора: ‘плесниво вино, покварено услед блуте’, РСА: I 664).¹⁴

2.1.2.2. изведенице варијанте *бљуџа*, и то: 1а) v. *impf. бљуџиџи се, бљуџиџ се* (Црна Гора: ‘бљуџиџи се; бљуџа’, РСА: I 665).

2.2. У значењу 2° налазе се:

2.2.1. потврде варијанте *бљуџа*, и то: 1а) *бљуџа* f. (Ривањ: ‘vrsta meduze, Aurelia aurita’, RADULIĆ 2002: 54; Иж: ‘meduza’, MARTINOVIĆ 2005: 25; Сеструњ: ‘vrsta meduze, Aurelia aurita’, FATOVIĆ 2017: 22).¹⁵

2.2.2. изведенице варијанте *бљуџа*, и то: 1а) *augt. бљуџина* f. (Лун, По-вљана: ‘meduza’, 21. марта 2018. као податак са терена писм. саоп. Н. Вулеџић из Задра).

(Потврдâ варијанте *бљуџа* и изведеница у овом значењу, изгледа, нема)

2.3. У значењу 3° налазе се:

2.3.1. потврде варијанте *бљуџа*, и то: 1а) *бљуџа* f. (‘ein Geschwür’, PINTAR 1913: 306; Ловран, Истра: ‘Geschwulst bei Pferden’, ERHSJ: I 174).

2.3.2. потврде варијанте *бљуџа*, и то: 1а) *бљуџа* f. (Водице: ‘bolest, koja se razvija životinjama pod vratom’, RIVARIĆ 1940: 133; ‘bolest, koja se razvija životinjama pod vratom’, ERHSJ: I 174),¹⁶ 1б) *бљуџа* f. (Бели: ‘vodeni ili gnojni mjehur kod stoke’, VELČIĆ 2003: 43; Орлец: ‘žulj ili rana od samara na konju ili magarcu’, JE: I 58).

(Изведеница варијаната *бљуџа* и *бљуџа* у овом значењу, изгледа, нема.)

3. ЕТИМОЛОГИЈА

3.1. Према П. Скоку, сх. *бљуџа* / *бљуџа* има бити далматоромански лексички реликат од лат. *ABLŪTA, од ABLUO ‘испрати’; v. ERHSJ: I 174.

3.1.1. Сх. *бљуџа* је најприје био етимологисао добри Даничић; v. RJA: I 455. Он је претпоставио да је *бљуџа* од ит. *biotto* ‘го’,¹⁷ што неће бити овако ни по облику ни по значењу; v. REW³: 1161. Ту су етимологију одбацили REŠETAR 1933: 216; VINJA 1989: 15 и, ћутке, ERHSJ: I 175.

¹³ Примјери са Сеструња: *Vino je na dnu bačve i zato ima malo bljute* и *Znemite* [Извадите] *tu bljutu*.

¹⁴ У РСА из збирке ријечи П. Шоћа. (Акцент *бљуџа* упитан је.)

¹⁵ Примјер са Ривња: *da štò je to [sic], to [sic] ti je bljta, vidiš da je pūno mūdre blūt*; са Ижа: *Bljuta me je oprudila* [опекла] и *Bljut je svake šorte* [врсте], *od njih velih ča hi zovemo klobuk i ča ne opruđivaju* [пеку], *do njih malih ča prudu* [пеку]; са Сеструња: *Ve* [Гле] *kolika je ova bljuta, neka te oprudi* [опече] *pa češ viti svoga Boga* и *Ne moreš se liberati* [ослободити] *ovih bljut*.

¹⁶ Примјер из Водица, у псовци: *бљуџа ње убјла*.

¹⁷ ‘Postaňem će biti od tal. *biotto*, lomb.-tal. *blot*, go, jadan, sr. lat. *blutare*, isprazniti, izasuti,’ RJA: I 455.

3.1.2. У ERHSJ-у је ова етимологија, лат. *ABLŪTA, из REW-a; v. REW¹: 32. Према томе, њен ће аутор бити W. Meyer-Lübke. (Помен старији од REW-a не налазим.) Из REW¹-a је пак та етимологија у REŠETAR 1933,¹⁸ гдје се REW не цитира, али ће, посредно или или непосредно,¹⁹ бити управо одатле.

3.2. Да је сх. *блӯѿа* / *бљуѿа* из далматског, гдје је од лат. *ABLŪTA, постало је према ERHSJ-у неко опште мишљење; ту су етимологију овако прихватили нпр. Росси 1990: 38 и PLSA: 67.

3.2.1. Неслагање иразио је само VINJA 1989: 15 (= JE: I 58), који тврди да лат. *ABLŪTA није семантички увјерљив ни фонетски одржив етимон пошто, како каже, у далматскоме не бива да се а- на почетку ријечи без изнимке изгуби.²⁰ Али, ово није истина; почетно а- се у далматскоме без изнимке губи нпр. у реликтима лат. ACHERNA,²¹ v. ERHSJ: II 78; JF: II 261 и JE: II 83.

3.2.2. Уосталом, у REW-у се *ABLŪTA реконструше на темељу грађе у којој нема потврда са а- у *Anlaut*-у, тј. на темељу ит. *biuta*, пист. *byuta*, бол. *byuda*, парм. *bida*, рмл. *byuda*, доф. *blüdo* и жир. *yü*.²² Према томе, губитак лат. а- у сх. *блӯѿа* не би у тој ријечи ни био појава балканског него вулгарног латинитета, што кадшто заиста и бива.

3.3. Сумња у лат. *ABLŪTA као етимон сх. *блӯѿа* / *бљуѿа* имала би се чврсто засновати, ја мислим, на двије главне чињенице, и то:

1) на плану садржаја, на чињеници да се значење реконструисаног етимона, које REW даје као 1° ‘*das Abgewaschene*’, 2° ‘*Abschaum*’, 3° ‘*Schmutz*’, не поклапа право са значењем његових наводних далматороманских континуаната, и

2) на плану израза, на чињеници да се у облику *ABLŪTA, том претпостављеном етимону, не налази ништа што би, овако или онако, могло објаснити варијанту *бљуѿа*, која се налази у далматороманским реликтима поред сх. *блӯѿа*.

¹⁸ „AR [RJA] uzimlje da postaje od tal. *biotto* a lombardskoga *blot* ‘go, jadan’, ali će prije biti od sto. [старијег тосканског] *biuta* (od **bluta*) ‘мјешанија масних материја’”, REŠETAR 1933: 216 (Одавде је, опет, та етимологија у DEANOVIĆ 1938: 30.)

¹⁹ Путем SKOK 1930? (Овдје је, опет, из REW¹-a; уп. „Rein lateinische Benennung eines ähnlichen Begriffes [тј. појма *bîrsa* ‘Treber; Weinhefe; *mucor vini*]’ liegt in **abluta* > skr. *bluta* ‘Kahm auf dem Wein’ REW 32 vor”, SKOK 1930: 518.)

²⁰ „Kad svemu tome dodamo da je [...] почетно а- (< ав-) beziznimno nestalo, mada se to u dalmatskom ne događa, etimologija koja polazi od ABLŪTA na kraju nas ipak ne može zadovoljiti, jer je, kao što smo istakli, semantički neuvjeljiva, a sad vidimo da joj se može naći slabo mjesto i na fonetskom planu”, VINJA 1989: 15.

²¹ Уп. сх. *кѣрна* (Доброта, Лепетане, Пераст, Стрп, Баошић, Мељине, Млини, Ходиље, Рачишће, Брна, Вела Лука, Бол, Постира, Супетар, Вргада, Кукљица, Божавна, Вели Рат, Молат, Ист, Олиб, Премуда, Сракане, Волоско, Ловран), *кѣрња* (Кртоле, Прчањ, Костањца, Доброта, Ластово, Шибењик, Запунтел, Рава, Ткон, Суђурај), *киерња* (Котор), *кијерна* (Дубровник, Мљет, Прчањ, Улцињ, Молунат, Цавтат, Мокошице, Затон Мали, Прожура, Доли, Жуљана), *кијерња* (Броце, Слано), *кирна* (Рачишће, Дуба, Трпањ, Драче, Дрвеник, Подгора, Башкавода, Брусје, Повља, Сутиван, Крило, Округ, Дрвеник, Језера), *кирна* (Суђурај), *кирња* (Жирије, Севид, Маслиница, Милина, Јелса, Зараће, Вис, Комижа, Корчула, Лумбарда, Говеђари), *кѣрња* (Будва, Грбаљ, Паштровићи, Улцињ); v. PLSA: 69. (И тако даље; али, ни један реликат не показује траг почетног а-.)

²² Овако је у REW¹-у; у REW³-у из те грађе искључио је жир. *yü*. (REW³ цитира SALVIONI 1912: 92, гдје се осим тога наводи и берг. *biöda*, ломб. *bida* и ређ. *bida*, такође без а-.)

Према томе, постоји, чини се, основ за оправдану сумњу у исправност ове етимологије.

3.3.1. Тачније, на плану садржаја не одговара то што лат. *ABLŪTA значи 1° ‘*das Abgewaschene*, опрано’, 2° ‘*Abschaum*, шљам’ и 3° ‘*Schmutz*, прљавштина’, а сх. *бљуџа* / *бљуџа* значи 1° ‘буђаво вино; вински цвијет, буђ’, 2° ‘медуза’, 3° ‘мјехур, жуљ; рана’, што не могу да прихватим као разумљиву промјену значења.

Значење 1° ‘*das Abgewaschene*’ основно је значење лат. ABLUO; значења 2° ‘*Abschaum*’ и 3° ‘*Schmutz*’ развила су се, у италороманском, накнадно, као метафоре, на темељу представе животињског измета помијешаног са водом (којим се у Италији покривало гумно, да би се на њему, кад се земља стврдне, жито лакше вршило).

Наиме, ит. континуанте (које, вјерујем, заиста настављају лат. *ABLŪTA) углавном значе 1° а) ‘разводњени животињски измет’ (sc. којим се покрива гумно итд.) или 1° б) ‘(животињски) измет’ (уопште) (гдје је значење значење 1 б), како мислим, метонимија значења 1а)).²³

Остатак италороманске грађе значи: 2° ‘љепљива, масна твар’ (уопште), 3° ‘слуз’, 4° ‘бјеланце’, 5° ‘блато’, 6° ‘мочвара’; в. LEI: I 113. Ово су све, како мислим, метонимије и метафоре значења 1° горе.

3.3.2. Што се плана израза тиче, не ваља претпоставити да је сх. *бљуџа* ит. позајмљеница, са ‘л-епентезом’, од ит. дијал. *byuta*, јер ит. континуанте лат. *ABLŪTA, као што смо видјели горе, не значе исто што и сх. *бљуџа*.

(3.3.3. Увијек се може претпоставити да је сх. *бљуџа* укрштено са *бљуџав*, или слично, и да је *j* у сх. *бљуџа* одатле, што је свакако могуће, али је ово, као и свако друго укрштење, *ad hoc*.)

3.4. У потрази за другим етимомом чини се исправно кренути од најстаријих потврда.

3.4.1. Најстарија потврда потиче из 1378. из Дубровника гдје се, у документима од новембра те године, налази ‘лат.’ облик *bluctaychum*;²⁴ в. VINJA 1989: 15 (= JE: I 58).

²³ Уп. ређ. *bida* ‘sterco di bue; meta; sterco umano’, *bīda* (*Tizzano Val Parma*, Парма, Емилија-Ромања, ‘sterco di bue; sterco del cavallo; caccherelli della capra’; *Albinea*, Ређо Емилија, Емилија-Ромања: ‘sterco di bue’), *biūda* (*Sarzana*, Ла Специја, Лигурија: ‘sterco di bue; sterco di bue mescolato con acqua, usato per spalmare l’aia; sterco molle, anche umano’), бол. *biūda* ‘sterco di bue’, *biuta* (*Versilia*, Лука, Тоскана: ‘sterco di bovini’; *Pisano*, Новара, Пијемонт: ‘sterco di vacca con ben sciolto nell’acqua per spalmare l’aia prima di battere il grano’; *Pistoia*, Пистоја, Тоскана: ‘feccia delle vacche, che, sciolta in acqua, si sparge sull’aia affinché il suolo s’indurisca, per meglio battere il grano’, *byūda* (*Carrara*, Маса-Карара, Тоскана: ‘sterco di vacca o di altro bovino, stemperato nell’acqua, usato per consolidare meglio la fanghiglia pietrosa che pavimenta l’aia, prima della trebbiatura’), *byūda* / *byū da* (*Prignano*, Модена, Емилија-Ромања: ‘strato di sterco di bue e acqua sull’aia’; *byūda* (*Collagna*, Ређо Емилија, Емилија-Ромања: ‘meta (di bue o vacca)’), *byūta* (*Castelnuovo di Magra*, Ла Специја, Лигурија: ‘strato di sterco di bue e acqua sull’aia’; *Garfagnana*, Лука, Тоскана: ‘sterco di bue liquido’; *Camaiore*, Лука, Тоскана: ‘sterco di bue’), *gūa* (*Borghetto di Vara*, Ла Специја, Лигурија: ‘sterco piuttosto liquido, mescolato con acqua usato per spalmare l’aia’); в. LEI: I 113.

²⁴ „Prima pars est, quod pro substantando homines forenses qui veniunt ad nostrum subsidium Stagni, quelibet pars Stagni et Punte debeat dare quinquā vini v, quod non sit accetosum neque

Ту ријеч P. Sella глосира као *'fiorito; ammuffito'*; v. SELLA 1944: 72.

Осим тога, постоји још једна потврда из исте године, са истога мјеста, коју Виња не наводи, а то је облик *bluctaycum*, који налазим у *Mon. Rag. IV 175*.²⁵

Ову ријеч LLMAI глосира као *'mucidus; bljutav, pljesniv'*; v. *op. cit. I 123*.

3.4.2. Облик *bluctayc(h)um*, изгледа, ваља схватити као *'bluctaicum'*; уп. *laucus* мјесто *laicus* ту и тамо по овим дубровачким документима.

Ако је тако, онда се *bluctaicum*, ваљда, има схватити као *blucta-icum*, тј. као изведеница на *-icus* од **blucta*.

3.4.3. Но, сх. *блљља* / *бљуља* 'буђаво, покварено вино' поредиће се са још једном старом потврдом дубровачком, из 1349, која такође потиче из ових докумената, гдје се пак, у грађи од марта те године, налази 'лат.' облик *bruta*; v. *Mon. Rag.: II 56*.²⁶

Ову ријеч LLMAI глосира, са знаком питања, као *'vinum turbidum; mutno vino'*; v. *op.cit.: I 136*.

3.5. Слободан сам да предложим да се **blucta 'vinum mucidum; буђаво вино'* пореди са *bruta 'vinum turbidum; мутно вино'* и да је етимон сх. *блљља* / *бљуља* 'буђаво вино; вински цвијет, буђ', према томе, лат. *vrūtu* 'груб; покварен'.

3.5.1. Изворно значење ове латинске ријечи било је, најпрво, 'тежак, непочинчан', па онда 'туп, глуп'; али, романске континуанте лат. *vrūtu* не значе 'туп, глуп' него 'груб; покварен'; v. *REW³: 1348*.

3.5.2. Такође, у вулгарном латинтету постојала је, поред *vrūtu*, варијанта **bruttus*, са 'метатезом квантитета', одакле је ит. *brutto*; уп. лат. *Juppiter* поред *Jūpiter* и сл.²⁷

3.6. Ако је тако, онда је нужно навести неколике претпоставке и друге опаске, под којима заиста бива да од лат. *vrūtu* постаје сх. *блљља* / *бљуља*, и то:

1) да је, уопште, у далматском постојао рефлекс лат. *vrūtu*, што уп. вел. *brot* < *vrūtū*; v. *BARTOLI 1906: II 110, 337*.

2) да је, у далматском, поред *vrūtu* постојала варијанта **bruttus*, кано у вулгарном латинитету, што уп. *Bruta*; v. *JIREČEK 1904: 10*.²⁸ (Име властеоске породице цреске, из 1550.)

3) да је, у далматском, од лат. **bruttus* изведен глагол, вјероватно рефлексиван, вјероватно у значењу 'покварити се', што уп. ит. *bruttarsi*, од *brutto*; v. *LEI: VII 1032*.

blutaychum, nec sentiat de vase, pro quo vino non debeat solvi aliqua dohana. Et detur unum tercerum vini pro quolibet homine in quolibet die. Et qui noluerit dare de vino, solvat grossos v pro quolibet quinquo. Et dictum vinum debeant mesurari cum mesura grossa", *Mon. Rag.: IV 186*.

²⁵ „Prima pars est, quod dictum vinum dandum a dictis partibus non debeat esse acetosum nec *bluctaycum* nec quod det de vase; et qui non dederit vinum, solvat gross[os] v pro quolibet quintho vini", *Mon. Rag.: loc.cit.*

²⁶ „Item in dicto minori consilio facti fuerunt officiales ad videndum et inquirendum per domos Ragusii quot vegetes boni vini et *brute* sunt in carpentis ipsarum; et quod inuenerint, denunciare debeant domino comiti et suo minori consilio. Giue de Tedussio, Nixa de Saracha, Junius de Chasiza," *Mon. Rag.: loc.cit.*

²⁷ Нпр. ит. *putto* поред лат. *pūtu* или ит. *tutto* поред лат. *tōtu*; v. *REW³: 6890, 8815*.

²⁸ У велотском, *ū* у затвореном слогу правилно даје *u*; уп. вел. *bukka* < лат. *bucca*.

4) да је, у далматском, од овог глагола онда образован поствербал, што уп. сх. *флекѿа* од лат. FLECTĒRE, и да је ‘лат.’ *bruta* из 1349. прва потврда овог поствербала.

5) да је, у далматском, у овом глаголу дошло до дисимилације (вјероватно у *inf*), типа $r-r > l-r$, што уп. $r-l < r-r$ нпр. у сх. *ѿпросуѿа* < лат. *FRIXORIA; v. ERHSJ: III 58.²⁹

6) да је, у далматском, од овог глагола онда образован поствербал, као у тач. 3 горе, и да је ‘лат.’ **blucta* из 1378. прва потврда овог поствербала.

7) да је, у далматскоме, *ct* у **blucta* писарска а не језичка појава, тј. хиперкорекција (мјесто *tt*), што уп. нпр. *mictendi* мјесто *mittendi*, од *mitto*; v. *Mon. Rag.*: II 320.³⁰

8) да је, према томе, далматски облик заправо био **blutta*, не **blucta*, и да је сх. *блѿѿа* / *бљуѿѿа* реликат овог **blutta*.

9) да, у српскохрватском, варијанта *блѿѿа*, гдје постоји, постаје правилно од далм. **blutta*.

10) да се, у српскохрватском, ова варијанта, *блѿѿа*, простире од Црне Горе до Истре, и, тачније, налази се у Перасту, Дубровнику, на Мљету, Корчули, у Смоквици, Блату, Херцеговини, на Ижу и у Ловрану, што v. карту 1 на крају чланка.

11) да, у далматском, сх. варијанта *бљуѿѿа* указује на промјену $tt > *it$, по чему од **blutta* онда бива **blujta*, што уп. **is < ss*, као нпр. у *рекајус* < RECĒSSU или *Сукојиѿан* < SANCTU-CASSĪANU (са ‘u-анаптиком’); v. PLSA: §184.

12) да, у српскохрватском, варијанта *бљуѿѿа*, гдје постоји, постаје од далм. **blujta* путем метатезе, што уп. сх. *инѿвасѿѿ* < лат. ENCAUSTU; v. ERHSJ: I 724.

13) да се, у српскохрватском, ова варијанта, *бљуѿѿа*, простире од Црне Горе до Истре, и, тачније, налази се у Будви, Потомју, на Ижу, Ривњу, Сеструњу, у Повљани, Луну, Орлецу, Белом и Водицама, што пак v. карту 2 на крају чланка.

14) да је првобитно значење далм. **blutta* вјероватно било 1° а) ‘покварено, буђаво вино’, а да се онда, као метонимија, одавде најпрво развило значење 1° б) ‘вински цвијет, буђ’, а затим, као метафоре, развила су се и значења 2° ‘медуза’ и 3° а) ‘мјехур, жуљ’.

(То јест, као нешто што, попут буђи, отиче и ‘плива’ на површини чега другог. Значење 3° б) ‘рана’ метонимија је значења 3° а) ‘мјехур, жуљ’.)

15) да се, у српскохрватском, значење 1° простире од Црне Горе до Истре, и, тачније, налази се у Будви, Перасту, Дубровнику, на Мљету, у Потомју, на Корчули, у Смоквици, Блату, Херцеговини, на Ижу, Сесртуњу и у Истри, што v. карту 3 на крају чланка.

²⁹ Уп. и *blutaverint?* (*Leges Lombardorum* II, Liutpr. 35; мјесто *bruttaverint?*) Уп. што каже DU CANGE s.v. *blutare*: „*blutare* – Lex Langob. lib. 1. tit. 18. § 1. Liutpr. 35 (5. 6): *si casam cujuscunque blutaverint, aut res eorum tulerint* ubi gloss. *blutaverit, evacuerit*. Item: *blutare, expoliare, bloten*. Editio Heroldi habet *bluttaverint*, Muratorii, *brutaverint*, Boheriana, *brunctaverint*. Observat idem Murator. tom. 1. part. 2. pag. 59. Italos uti verbo *bruttare* pro *conspurare, foedare*; unde colligit fortassis eadem significatione usupatum esse *brutaverint*: nam inquit, quod sequitur, *aut res eorum tulerint* satis indicat *brutare* diversum quid ab exspoliatione significasse.

³⁰ Уосталом, у далматском не бива, као гдјегдје у италијанском (нпр. на Сицилији), да *tt* ‘ојача’ у *ct*.

16) да је, у српскохрватском, значење 2° ограничено на сјеверну Далмацију, и, тачније, налази се у само на Ижу, Сеструњу, Ривњу, у Повљани и Луну, што пак в. карту 4 на крају чланка.

17) да је, у српскохрватском, значење 3° ограничено на Истру и Кварнер, и, тачније, налази се у само у Орлецу, Белом, Водицама и Ловрану, што пак в. карту 5 на крају чланка.

4. ЗАКЉУЧАК

4.1. Три су битне тачке у етимологији сх. *бљуџа*.

То су: 1) глас *p*, у најстаријој потврди ('лат.' *bruta*); 2) глас *j*, у сх. варијанти *бљуџа*, и графика *ct*, у другој најстаријој потврди ('лат.' **blucta*); и 3) значење ове сх. ријечи.

Као етимон, лат. *BRŪTU* објашњава све те три тачке; лат. **AVLŪTA* ниједну.

5. ДРУГО

5.1.1. Према G. Meyer-у, сх. *бљуџа* / *бљуџа* зајмљено је у албански, као алб. '*blude*' / '*blute*', у значењу '*weisser Schimmel auf verdorbenem Wein*'; в. EWA: 40.³¹ (Уп. алб. *mbladë* / *mblatë*, од лат. *OBLATA*; в. LANDI 1989: 109.)

5.1.2. Али, скорије, AED: 31 ту ријеч извео је од слов. **blōda*; в. ЭССЯ: II 125. ЭССЯ реконструираше ову ријеч на темељу буг. дијал. *pl' блънди* '*нечистиџе љриџи*' и слн. *blōda* '*зблуждениџе, ошиџба*'. Упитно.

5.2.1. Према G. Meyer-у, сх. *бљуџа* / *бљуџа* зајмљено је у новогрчки, као нгрч. дијал. '*μπλοῦτα*' (Загори), у значењу '*rother Ausschlag am Körper mit erbsenförmigen Erhöhungen*'; в. MEYER 1894: 44.³²

(Ако је тако, *μπλοῦτα* је у Загорију или из сјеверне Далмације, гдје се значење 'мјехур, жуљ; рана' једино налази, или, из албанскога, што је свакако вјероватније, са коинцидентном метафоризацијом значења.)

5.3.1. Од сх. *бљуџа* изведено је *расе* ERHSJ: I 174 сх. в. *impf. блуџиџиџи*, *блџиџиџи* (Рисан: 'говорити којџшта без прилике, *ungereimt, unpassend sprechen, ineptire*', Вук: 32), *блџиџиџи*, *блџиџин* (Дубровник: 'свашта непромишљено говорити', БОЈАНИЋ – ТРИВУНАЦ 2002: 47), и *блџиџиџи* [= *блџиџиџи*]³³ (Корчула: 'govoriti gluposti, lupetati', VINJA 1989: 15);³⁴ в. ЈЕ: I 58.

Значење 'говорити којџшта' вјероватно је еуфемизам, за 'напити се' (*sc.* поквареног вина), што је пак метафора значења 'покварити се', и пореди се са сх. *барсаџиџи* 'говорити глупости', од *барсаџа* 'покварено вино',³⁵ в. ЈЕ: I 45.

³¹ „*blude* f 'weisser Schimmel auf verdorbenem Wein' Mitk. Richtig *blute* = serb. *bluta* 'mucor, vinum mucidum'; nach Danič. von it. *biotto* 'armselig', waas deutsch *blosz* ist", AEW: *loc.cit.*

³² „*μπλοῦτα* 'rother Ausschlag am Körper mit erbsenförmigen Erhöhungen'; *μπλοῦτάζω* 'habe diesen Ausschlag'. Zagorion Syll XIV 239. Serb *бљуџа* 'mucor, vinum mucidum'; woher auch alb. *blute* 'Kahm auf dem Weine' (Alb. Wtb. 40) stammt", MEYER 1894: *loc.cit.*

³³ V. PLSA: 31, фсн. 38.

³⁴ Примјер из Дубровника: *Пџшли смо һа да џа нџ слуџамо како блџиџиџи*; из Корчуле: *џто блџиџиџи, оли су рјан?*

³⁵ Уп. фсн. 19.

5.3.2. Изведенице: *блѹййш*, *-иша т.* (Рисан: ‘који много говори којешта, *der ungereimt, unpassend spricht, qui ineptit*’, Вук 32), *блѹйшина* *f.* (Дубровник: ‘особа која говори непромишљено и којој се не може вјеровати’).³⁶

5.4.1. Најзад, није ми сасвим јасно сх. *блѹшѣ* / *блѹшѣ* *f.* (Црна Гора: ‘*блѹша*’, РСА: I 661, 665).³⁷ Али, може бити, како мислим, поствербал од **блѹшѣаѣи* / **блѹшѣаѣи*, поред *блѹшѣи* / *блѹшѣи*, што је образовање као у сх. *мекѣаѣи* или *лакѣаѣи*, одакле би онда било сх. *блѹшѣ* / *блѹшѣ*, са *шѣ* > *шѣ*, као што је *шѣ* < *шѣ* у *вешѣаѣи* од *вешѣаѣи*; в. ЕРЈС ОС: 14–16. (Штавише, **блѹшѣаѣи* / **блѹшѣаѣи* могло је, како ми љубазно јавио је 22. априла 2018. А. Лома, бити начињено баш према *вешѣаѣи* > *вешѣаѣи*, с обзиром на то да је *вешѣаѣ*, поред *вешѣи*, управо ‘плеснивост, буђ на вину’, тј. *блѹша*.)

5.4.2. Изведенице: *блѹшѣака* *f.* (Црна Гора: ‘слаба, рђава ракија’, РСА: I 665)?³⁸

Карта 1. Простирање сх. облика *блѹша* и основе *блѹшѣ*.

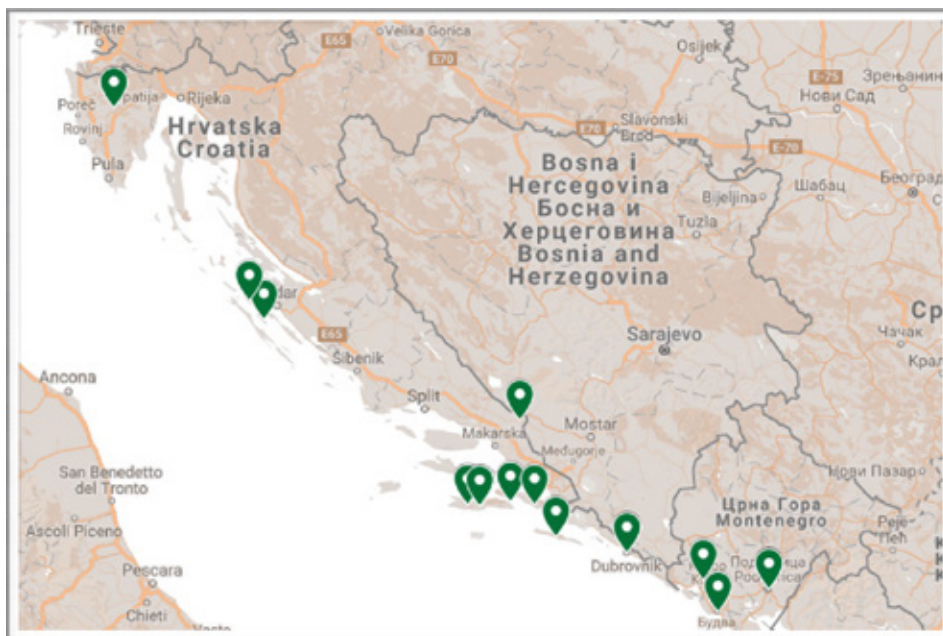
³⁶ Примјер из Дубровника: *Майио је блѹйшина, он ће свѣ шѣ изблѹйшѣи ка(д) се нађѣ с кумѣиѣиѣм.*

³⁷ У РСА из збирци ријечи А. Вуковића и П. Шоћа.

³⁸ У РСА из збирке ријечи П. Шоћа.

Карта 2. Простирање сх. облика *бљуџи* и основе *бљуџи*-.

Карта 3. Простирање значења 'буђаво вино; вински цвијет, буђ'.

Карта 4. Простирање значења 'медуза'.

Карта 5. Простирање значења 'мјехур, жуљ; рана'.

СКРАЋЕНИЦЕ

* реконструисан облик	? упитан облик
> <i>й</i> правилно даје	>> <i>ней</i> правилно даје
< <i>й</i> правилно йосйаје од	⇒ <i>йосйаје</i> деривацијом
алб. – албански	лат. – латински
берг. – бергамски	ломб. – ломбардски
бол. – болошки	нгрч. – новогрчки
буг. – бугарски	парм. – пармски (<i>Parma</i>)
вељ. – вељотски	пист. – пистојски (<i>Pistoia</i>)
влт. – вулгарнолатински	рмл. – ромањолски (<i>Romagna</i>)
далм. – далматски	ређ. – ређски (<i>Reggio</i>)
доф. – дофински (<i>Dauphiné</i>)	слн. – словеначки
жир. – жирски (<i>Jura</i>)	слов. – словенски
ит. – италијански	сх. – српскохрватски

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- БОЈАНИЋ, Михаило, Растислава Тривунац. Рјечник дубровачког говора. *Српски дијалектолошки зборник XLIX* (2002): 1–458.
- Вук: Вук Стеф. Караџић. *Српски рјечник: исцумачен њемачкијем и латинскијем ријечима*. Беч: у штампарији јерменскога манастира, 1852².
- ЕРСЈ ОС: *Огледна свеска: Етимолошки одсек Института за српски језик САНУ*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 1998.
- РСА: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, 1–. Београд: САНУ, 1959–.
- ЭССЯ: О. Н. Трубачев (ред.). *Этимологический словарь славянских языков*. Вып. II. Москва: Академия наук СССР – Институт русского языка, 1975.

*

- AED: Orel, Vladimir. *Albanian Etymological Dictionary*. Leiden – Boston – Köln: Brill, 1998.
- BARTOLI, Matteo Giulio. *Das Dalmatische: Altromanische Sprachreste von Veglia bis Ragusa und ihre Stellung in der appennino-balkanischen Romania*. Bd. I–II. Wien: A. Hölder, 1906.
- BELLA: Ardelio Della Bella. *Dizionario italiano, latino, ilirico, cui si premettono alcuni Avvertimenti per iscrivere, e con facilità maggiore leggere le Voci Illiriche, scritte con Caratteri Italiani ed anche una breve Grammatica per apprendere con proprietà la Lingua Illirica*. Venezia: Cristoforo Zanne, 1728.
- BELOSTENEC: Joannes Bëlosztënëc. *Gazophylacium seu latino-illyricorum onomatum aerarium selectoribus synonymis, phraseologiis, verborum constructionibus, metaphoris, adagiis abundantisime locupletatum*, etc. Tom. I–II. Zagrabiae: Joannes Baptista Weitz, 1740.
- DEANOVIĆ, Mirko. Divergences entre les emprunts latino-romans en Dalmatie (de Raguse à l'île de Šolta). *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris* 39 (1938): 25–48.
- DU CANGE: Charles du Fresne du Cange. *Glossarium mediae et infimae Latinitatis*. Vol. I–X. Niort: L. Favre, 1883–1887. <<http://ducange.enc.sorbonne.fr>>, 24. март 2018.
- ERHSJ: Petar Skok. *Etimologijski rječnik hrvatskog ili srpskog jezika*. Sv. I–IV. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971–4.
- EWA: Gustav Meyer. *Etymologisches Wörterbuch der albanesischen Sprache*. Strassburg: K. L. Trübner, 1891.
- FATOVIĆ, Svetko. *Rječnik govora otoka Sestrinja*. Zadar: Matica hrvatska, 2017.
- JE: Vojmir Vinja. *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*. Sv. I–III. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 1998–2004.
- JF: Vojmir Vinja. *Jadranska fauna: Etimologija i struktura naziva*. Sv. I–II. Split: Logos – Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1986.

- JIREČEK, Constantin. *Die Romanen in den Städten Dalmatiens während des Mittelalters: Dritter Theil*. Wien: Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, 1904.
- LANDI, Addolorata. *Gli elementi latini nella lingua albanese*. Napoli: Edizioni scientifiche italiane, 1989. (Pubblicazioni dell'Università degli Studi di Salerno. Sezione di Studi Filologici, Letterari e Artistici.)
- LEI I: Max Pfister (ed.). *LEI: Lessico etimologico italiano*. Vol. I. Wiesbaden: L. Reichert, 1984.
- LEI VII: Max Pfister (ed.). *LEI: Lessico etimologico italiano*. Vol. VII. Wiesbaden: L. Reichert, 2002.
- LLMAI: *Lexicon Latinitatis medii aevi Iugoslaviae*. Fasc. I. Zagrabiae: Institutum historicum Academiae scientiarum et artium Slavorum meridionalium, 1969.
- MARTINOVIĆ, Žarko. *Rječnik iškoga govora*. Zadar: Gradska knjižnica, 2005.
- MEYER, Gustav. *Neugriechische Studien II: Die slavischen, albanischen und rumänischen Lehnworte im Neugriechischen*. Wien: F. Tempsky, 1894.
- MIKALJA: Jacobus Micalia. *Blago jezika slovinskoga ili Slovnik u komu izgovarajuse rjeci slovinske latinski, i diacki: Thesaurus linguae Illyricae sive Dictionarium Illyricum in quo verba Illyrica Italice et Latine redduntur*. Lauretum: Paulus et Io. Baptista Seraphinus, 1649.
- MILAT PANŽA, Petar. *Rječnik govora Blata na Korčuli*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2015.
- Mon. Rag. II: Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium: volumen XIII / Monumenta Ragusina: Libri reformationum*. Tom. II. Zagrabiae: Academia scientiarum et artium, 1882.
- Mon. Rag. IV: Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium: volumen XXVIII / Monumenta ragusina: Libri reformationum*. Tom. IV. Zagrabiae: Academia scientiarum et artium, 1896.
- PARČIĆ: Dragutin Parčić. *Rječnik hrvatsko-talijanski*. Zadar: Narodni List, 1901³.
- PINTAR, L. Beiträge zur Geschichte der slav. Philologie. *Archiv für slavische Philologie* 34 (1913): 304–311.
- PLSA: Ligorio, Orsat. *Problem leksičke stratifikacije u adrijatistici*. Doktorski rad. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- RADULIĆ, Ladislav. *Rječnik rivanjskog govora*. Zadar: Matica hrvatska, 2002.
- REŠETAR, Milan. Jezik Marina Držića. *Rad Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti* 248 (1933): 99–240.
- REW¹: Wilhelm Meyer-Lübke. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: C. Winter, 1911¹.
- REW³: Wilhelm Meyer-Lübke. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: C. Winter, 1935³.
- RIBARIĆ, Josip. Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri. *Crp̃icku dijalektološku zbornik* IX (1940): 1–209.
- RJA: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. I–XXIII. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880–1976.
- ROCCHI, Luciano. *Latinismi e romanismi antichi nelle lingue slave meridionali*. Udine: Campanotto, 1990.
- SALVIONI, Carlo. Postille italiane e ladine al 'Vocabolario etimologico romanzo'. *Revue de dialectologie romane* 4 (1912): 88–106.
- SELLA, Pietro. *Glossario latino-italiano: Stato della Chiesa, Veneto, Abruzzi*. Città del Vaticano: Biblioteca apostolica vaticana, 1944.
- SKOK, Petar. Zum Balkanlatein III. *Zeitschrift für romanische Philologie* 50 (1930): 484–532.
- STULLI: Joakim Stulli. *Joakima Stulli Dubrocsanina rjecoslojje u Dubrovniku* MDCCCVI. Dubrovnik: Antun Martekini, 1806. (Reprint, afterword by E. Fekete.)
- VELIĆIĆ, Nikola. *Besedar bejske tramuntane*. Mali Lošinj – Beli – Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj – Tramuntana – Adamić, 2003.
- VINJA, Vojmir. Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji IV. *Čakavska rič* 17/1 (1989): 3–41.
- VOLTIGGI: Jose Voltiggi. *Ricoslovnik (Vocabolario – Woerterbuch) illiriskoga, italianskoga i nimacskoga jezika s' jednom pridpostavljenom grammatikom illi pismenstvom: Sve ovo sabrano i sloxeno od Jose Voltiggi Istriana*. U Beesu (Vienna): u pritenenici Kurtzbecka, 1803.

Orsat Ligorio

SERBO-CROATIAN *BLUTA*
(ON BALKAN LATIN XIII)

S u m m a r y

Serbo-Croatian *bluta* ‘moldy wine; wine mold’ is derived, through the intercession of Dalmatian Romance, from Latin *BRŪTU* ‘crude, rough; soiled’ on the strength of the earliest recorded attestation, Dalmatian-Romance *bruta*, supposing that ‘soiled’ (sc. wine) came to mean ‘moldy wine’ in Dalmatian Romance. If so, Serbo-Croatian *bluta* would not be cognate, as hitherto thought, with Italian *biuta* ‘excrement mixed with water; excrement’, deriving from Latin **ABLŪTA*, but with Italian *brutto*, Catalan, French *brut*, etc., meaning ‘gross, nasty’ and deriving from Latin *BRŪTU*.

Универзитет у Београду
Филозофски факултет
Одељење за класичне науке
Чика Љубина 18–20, 11000 Београд, Србија
orsat.ligorio@gmail.com

(Примљено: 1. априла 2018;
прихваћено: 21. маја 2018)